

Мікола
Трафімчук

Любіць
Бог
Беларусь

*Любіць Бог Беларусь.
Бог пакутнікаў любіць...
За пакутай пакуту
цярплівым дае.
Што ж цярпі, беларус!
А як спадчыну згубіш –
Знай: крывёю плаціць
будуць дзеці твае.*

Мікола Трафімчук

Любіць
Бог
Беларусь

ВЕРШЫ

Мінск
Творчая фірма “ТЭМІКС”
1996

ББК 84 (4Бел)
Т65
УДК 882.6-1

Трафімчук . М.

Т65 Любіць Бог Беларусь: Вершы – Мн. ТФ “Тэмікс”,
1996. – 40 с.

ISBN 985-62-10-06-2

Афармленне вокладкі В. Саваічука

Мікола Трафімчук (нарадзіўся ў 1950 годзе на Берасцейшчыне) аўтар зборнікаў паэзіі “Траекторыя”, “Трыванне”, “Фэст альбо Трыяда”, “Нішто не вернецца ніколі”.

Свае новыя творы паэт цалкам прысвяціў Беларусі. Ён сэрцам адчувае, якой крохкай, няўстойлівай выглядае незалежнасць яго краіны; у які няпэўны і трывожны час мы жывем і пакутуем. Але жыве, хоць і пакутуе, наша зямля. Будзем маліцца, і Бог абавязкова зберажэ таго, каго Ён любіць...

Т 8820600000

ББК 84 (4 Бел)

ISBN 985-6210-06-2

© М. М. Трафімчук, 1996

Любіць Гасподзь пакутнікаў

Незабыўны Уладзімір Караткевіч з вялікай душэўнай узрушанасцю аднойчы ўсклікнуў: “На Беларусі Бог жыве...” І, мабыць, гэта сапраўды так. Бог жыве там, дзе яму падабаецца, дзе яму добра. Скажам шчыра: ці ж можа каму не спадабацца міралюбная беларуская зямля з яе казачнымі пейзажамі і краявідамі, з яе адвечна працавітым і гасцінным народам? Меў, аднак, рацыю паэт, меў, і трэба верыць яму не толькі на слова.

Услед за сваім славутым папярэднікам вядомы беларускі паэт, аўтар чатырох кніг Мікола Трафімчук новы зборнік паэзіі так і назваў – “Любіць Бог Беларусь”. Лёгка заўважыць, што назва гэтая цалкам вынікае з крылатага выслоўя Уладзіміра Караткевіча.

Бог між намі жыве,
Хоць над намі ўладар.
То не ветру павеў –
Дух святы лашчыць твар...

Я вітаю зару
І з зарой – белы свет.
Любіць Бог Беларусь,
І таму тут жыве.

Святая праўда: з нялюбымі не жывуць. Аднак ёсць і іншае азначэнне: любіць Гасподзь пакутнікаў. Хто ж ці не самыя вялікія ў свеце пакутнікі? Беларусы!

З верша Міколы Трафімчука: “Беларусь Паспалітая, ты крывёю палітая лешукоў і палянаў, крывічоў і смалянаў...” Гэта дашней, у старажытнасці, а цяпер? Кожны чацвёрты, а то, па некаторых звестках, і кожны трэці натоі, апошній вайне. Пусты “пасляваенны” працадзень. П’янства, убогасць, шэрасць, Чарнобыль. Смяротны вецер, які тады дзьмуў на Беларусь. Глабальнае абрабаванне народа сёння. Чаму? За што? За якія грахі?

Пытанні, пытанні... Няма на іх адказу. Але ўжо добра і тое, што ёсць творцы, якія самым сур’ёзным чынам спрабуюць асэнсаваць мінулы і сённяшні дзень Беларусі, знайсці вытокі яе векавечнага болю. Няхай не крыўдуе Мікола Трафімчук, аднак, мабыць, ён памыляецца, калі няўзнак кідае папрок беларусам за іх даверлівасць, шчырасць і дабрыню. Ёсць, бадай, і іншыя, больш важкія і аб’ектыўныя, прычыны пакут беларускай зямлі. Даверлівасць, шчырасць і дабрыня – гэта зусім не пакорлівасць і ніякае гэта не паслушэнства, што на працягу вякоў не адзін раз было засведчана гісторыяй. Сам жа паэт, здаецца, і намагаў сцяжынку да ісціны:

Няма прарокаў у манкуртаў шэрых.
Яны іх ненавідзяць, душаць іх.
За тое, што прарокі –
Гэта вера,
Якой ніколі не было ў саміх.

Палітычныя погляды Міколы Трафімчука на суровыя рэаліі сённяшняга жыцця-быцця, якія ён выклаў у кнізе “Любіць Бог Беларусь”, шмат каму не прынясуць празмернага захаплення, а ў тых самых “шэрых манкуртаў” дык дакладна: многія вершы паэта выклічуць хіба толькі “праведный” гнеў. Асабліва гэтыя – “Пазьняк і Беларусь”, “Усходнікі”, “Авечкам трэба пастухі”, “Беларускія мужыкі” і некаторыя іншыя. Ну, што ж, хай так і будзе: кожнаму сваё – і боль, і

вера і любоў, і мера адказнасці за зробленыя ўчынкі. Вартасць разглядаемай кнігі, аднак жа, у тым, што яна вымагае сур'ёзнага, удумлівага субяседніка, які ад пачатку да канца паверыў у шчырую, даверлівую споведзь аўтара:

Святло нясу. Няяркае няхай...
Яно заўсёды будзе разгарацца.
Яшчэ ў тумане мой знямелы край...
Я ж не магу, каб ім не захапляцца.

Вось нарэшце: ці не самая прываблівая адметнасць зборніка – гэта тое, што ён цалкам – ад першай да апошняй старонкі – прысвечаны Беларусі. Зноў жа – справяліва. Бо на Беларусі жыве не толькі Бог. Жывуць тут сціплыя працаўнікі-гаротнікі, жывуць прыгажуні Марусі, жыве яшчэ і шчымлівае матчына слова, якое вольна і раскрылена льецца з-пад пяра паэта. Слова да слова, радок да радка, і атрымалася ў чымсьці неардынарная; у чымсьці нават спрэчная, але, безумоўна, цікавая і змястоўная кніга. Лейтматыў яе, бадай – што, вось у гэтай, заключнай, страфе зборніка:

На вечнай зямлі
Нявечны мой след,
Дзе прашчараў стлелі сляды...
Чаму мы прыйшлі
На гэты бел-свет?
Каб жыць Беларусі заўжды!

Сапраўды: чаго мы сюды прыйшлі? З Міколам Трафімчуком, здаецца, усё ясна: ён прыйшоў на зямлю продкаў, каб пакінуць і свой адметны след у беларускай паэзіі.

Віктар Гардзеі,
лаўрэат Літаратурнай прэміі імя Івана Мележа.

Адным жаданнем я гару –
Заможнай бачыць Беларусь.
Такой адкрытай, як далонь;
Такой яскравай, як агонь.

Даруй, атручаны мой люд,
Што хворы дух твой не люблю.
Так, не люблю. Ды ўсё ж малю,
Каб крыўду зразумеў маю
І недаверлівасць к табе!
Ты сам народ, віноўнік бед...

Ты быў даверлівы царам,
Чужынцам, злыдням-ваярам.
Ты сам спустошыў Боскі храм...
Пакаяцца даўно пара!

Святым жаданнем я гару:
Бязгрэшнай бачыць Беларусь.
І з Боскай ласкі прыйдзе лад,
І зойме Беларусь пасад!

О, як далёка нам яшчэ да Беларусі!..

(Ніл Гілевіч)

Каму далёка,
Каму блізка,
Хто на парозе,
Хто ў двары...
Вакол – чужыя абеліскі,
Пад імі – злыя ваяры.

Сваіх сыноў не памятае
Раскрыжаваная зямля.
І толькі зрэдку далятае
Святая Ісціна здаля...

Нас яшчэ мала,
Мала,
Мала
Тых, хто матчынай зямлі
Гатоў крычаць чужой навалю:
--Даволі!
Хопіць!
Давялі!

Чужыя лозунгі, надзеі,
Жыццё нялюдскае, смуга...
Ах, ліхадзеі ды зладзеі!
Няма ўжор моцы і ў нагах...

Брыдзём атарамі нямымі
Праз пыл чужы і чарнабыль...
Лепш задушыцца ў родным дыме,
Чым вечна скоранымі быць?!

Да мэты ж дужы толькі дойдзе,
Хто верыў Богу і зямлі!..
Авохці! Людзі!
Людзі, стойце!
То ж Беларусь!..
Няўжо прыйшлі?!

Не прымаю цябе,
Не люблю,
Мой кайданны народ
Хворы!

Што маўчыш ты цяпер
Калі ганьбяць зямлю,
Топчуць твой агарод
Злыдняў орды?

Адабралі твой рай,
А табе ж узамен —
Хлеў, пастой
І паёк незайдросны.

Ачужынеў твой край
І ашчэрыўся смех.
Набрынялі бядой
Зімы, вёсны...

Я хачу, каб ты пеў,
А не рохкаў, не роў,
Не рыкаў,
Прыпадоблены статку...

Рне магнатам цябе
Хачу бачыць, народ —
Так, каб жыў спадаром,
Пры дастатку

Абрушыць гмах адзіным махам
Не проста й Богу аднаму...
Мая краіна – “Дзікі Захад”
Больш як за дзвесце год таму.

О малакроўныя краіна!
З тваёй крывёй ліецца жаль...
На паўразваліны-руінах
Спраўляюць д’яблы шумны балъ.

Калі, калі праз пыл і пошасць
Паўстануць новыя муры?
Відаць, тады, як згіне “большасць”,
Што ўсё стаўляла дагары!

І гэты гмах... і ў гмаху гномаў –
Заўзятых служак Сатаны...
На паўабломках енк і гоман!..
Балюць з распачы яны.

Нахай да скону там балююць!
А мы, хто вынес зямлятрус,
На родных гонях усталюем
Нарэшце нашу Беларусь.

ПАЗНЯК І БЕЛАРУСЬ

*Наш шлях – гэта шлях Балтыі,
шлях вяртання ў Еўропу...
(З. Пазняк “Аб рускім імперыялізме
і яго небяспецы”)*

Няма прарокаў у манкуртаў шэрых.
Яны іх ненавідзяць, душаць іх
За тое, што прарокі – гэта вера,
Якой ніколі не было ў саміх.

І вось гудзе, святкуе паняверка!
Не Бог карае іх –
Яны сябе...
І ні пры чым “жыды” тут і Амерыка,
А самі, самі вынаходцы бед!..

Ім кажуць: азірніцеся наўкола,
Красуе свет...
Чаму б і нам не так?..
Яшчэ б учора гаркнулі: “Крамола!..
А сёння не зважаюць... Ані як...

Грабуюць усё, крадуць усё, што можна!
А на людскі, як на жывёльны, сход
Глядзяць – о не, далёка не трывожна,
А весела, нібы на карагод.

Яны заўжды так на народ глядзелі.
Бо мы і сапраўды такі народ:
Свой гонар прадалі і “прагудзелі”
І Беларусь адкінулі на ўсход...

І толькі дзе пад Вільняй,
Дзе пад Крэвам
Бог блаславіў, зямля прыберагла
Прарокаў дзіўных, у якіх патрэба
Усё яшчэ жыве, бо і жыла...

Павырачылі вочы ўсе паяцы,
І раздражняюць словы
Слых чужы,
Калі Зянон Пазняк на людным пляцы
Чытае верш Купалы “Я – мужык”.

І не за зброю заклікае брацца,
А перш за розум,
Што яшчэ жывы,
І жыць вучыцца
 ў тых сяброў і браццяў,
Якія ГОНАР маюць і ПРАВЫ.

АПОСТАЛ

Апостала не выбірае люд,
А прызначае Сход Нябесны...
Апостал Богу прыналежны,
І ён не справаздачны тут.

Але адданы галыцьбе,
Якой службыць пакутна будзе
Ён сцвердзіцца... А людзі... Людзі
Прыпішуць яго ўклад сабе.

ЛЮБІЦЬ БОГ БЕЛАРУСЬ

На Беларусі Бог жыве...
(Ул. Караткевіч)

Любіць Бог Беларусь,
Дух Святы тут жыве.
Шчыры ён беларус –
Крамнік, бондар, шавец.

Муляр ён і цясяр –
Гмахі ўзводзіць да хмар.
І мастак, і гусяр,
На раллі гаспадар.

Бог між намі жыве,
Хоць над намі ўладар.
То не ветру павеў –
Дух Святы лашчыць твар...

Жну, будую, ару.
Спачываю ў траве...
Любіць Бог Беларусь,
Побач з намі жыве.

Мне з табой, любы край,
Тут, пад небам Яго,
І з трывогамі – рай,
З рога многа ўсяго!

Я вітаю зару
І з зарой – белы свет.
Любіць Бог Беларусь
І таму тут живе.

БЕЛАРУСКІЯ МУЖЫКІ

Землякі смяяліся з Расеі,
З дзіўных рускіх баб ды мужыкоў.
Там, маўляў, не садзяць і не сеюць,
І таму быльнёг адзін вакол...
--Самаедства! Скуль прыбытак будзе?! –
Сплюнуў пад кірзовы бот адзін.
--Паспіваліся дашчэнту людзі...
Немец ім паттрэбен... ці грузін...
Так другі іх падтрымаў гаворку,
Згодліва кіўнуўшы галавой.
Трэці пыхнуў “дзедаўскай” махоркай:
--Ды і нас свая кусае вош...
-Э-э-э, чакай! Шчэ трэба разабрацца.
Раптам вош не наша... Што тады?
--А і праўду... разбярэмся, братцы,
Хто зладзей: Масква альбо жыды...

Мужыкі пляваліся, курылі,
Рускіх вінавацілі, жыдоў...
Боснію згадалі і Курылы,
Потым перайшлі на баб, удоў...
І на тым рашылі разысціся –
Раз няма ні чаркі, ні дабра...
Вось і ўсё! Як кажуць, дажыліся...
Але, ходзяць чуткі, не пара...

Гэй спадару, гаспадару!
Кінем тары-растабары!..
Ды на полі, на раздоллі
Напрацуемся мы ўволю.
Гэта будзе наша поле,
Гэта будзе наша доля...
Кінем тары-раскамары –
Здзейснім думы, здзейснім мары!
Дзе за грэбляй шумяць вербы –
Разбудуем нашы фермы!...

Кінем тары-растабары
І за-гас-па... гас-па-да-рым!

ПРА ФЕРМЕРСТВА

Письменніку-земляку Анатолію Казловічу

Майму земляку
Кут далі ў хмызняку.
Сякі-такі кут...
Жыві, маўляў, тут!
Зямлі захацеў –
Дык ары, багацей!

Ладзь ферму,
Кіруй,
Але не мудруй!

Чаму ў хмызняку?
Бо спрыяць “кулаку”
Не стане Савет...
Дый калгас скажа: “Нет!..”
І райвыканкам
Дасць таму па руках,
Хто будзе пладзіць
На зямлі “кулака”.

Майму земляку
Кут далі ў хмызянку.
Вякуй!
Ці кукуй!

Беларусаў завуць “ліцвінамі”
Ў нас пад Пінскам да гэтых часоў.
“Ліцвіны” вінаватыя самі
Ў тым, што страцілі ўласны назоў.

Гэта потым назвалі край Руссю,
У дадатак і Белай яшчэ...
У вялікім Савецкім Саюзе
“Ліцвіноў” павыводзілі ўшчэнт.

Засталіся адны беларусы,
Памяркоўныя толькі адны...
Беларусы, хто з “братняю Руссю”
Ўсё падзеліць: гарэлку й штаны...

Беларусы, хто колер чырвоны
Паважае за колер жыцця;
Беларусы, хто Бога законы
Сатане прадае без канца...

Хто чужымі пяе галасамі
Пад гнілы заваліўшыся тын...
Беларусаў завуць «ліцвінамі»,
Пакуль ёсць хоць адзін дзе ліцвін.

УСХОДНІКІ

*Паводле некаторых сацыялагічных
даследаванняў дзве трэці жыхароў
Беларусі арыентаваны на Усход.*

О рай нябог!
Сляпы Усход!
Калі ж Хрыстос вас пашкадуе
І спыніць доўгі век нягод?
Калі ваш д'ябал адвякуе?

Даўно па-людску можна жыць,
Калі імкнуцца жыць па-Боску...
Ці адноўлены крыжы
Па гараадах,
Мястэчках,
Вёсках?

У нас на Захадзе – усе...
Але не ўсе яшчэ на Ўсходзе.
Усход святлее пакрысе,
Хоць там раней і сонца ўсходзіць.
Паразумнеем – дык і Ўсход
Таксама шэры змрок развее.
А не – дык праз дзесятак год
Усход у цемры загавее!
Назад у цемру завядуць
І нас за ўсходнікамі д'яблы...
І самі, а не мы, з'ядуць
Апошні ўжо спакусны яблык.

Авечкам трэба пастухі...
Згаджайся – не... Закон такі!
Авечка ты – пасіся, стой,
Пільнуй свой луг і выган свой,
Аўчарцы повад не давай –
Ад чарады не адставай!
Са сваёй сцежкі не сыходзь...
Авечкай будзь! Не дай, Гасподзь,
Табе свабоды пажадаць!
Тут можа й пуга прасвістаць...
Адзіны дар – яго бяры! –
Ты горла колькі хоч дзяры!

Прапаў бы статак у грахах,
Калі б не пуга пастуха.

Ідэа-лагічныя чары –
Вядома, спрадвечу дурман.
Авечкам патрэбны аўчарні,
Падманутым трэба падман.

Фальшывае ў д'ябла сугучча
Учынкаў і псеўда-ідэй...
Памылкі авечак не вучаць,
Яны толькі вучаць людзей.

Людзей жа так мала! Затое
Авечак тых хоць адбаўляй...
Ды ўсё, што ад Бога, святое,
Аднойчы ліне цераз край!

Ужо не памогуць і чары...
Быў час гэта ўсё зразумець.
Смуродная рухне аўчарня...
Тады і авечкам – канец!

Беларусь Пасталітая!
У сям'ю адну злітыя
Ляшукі і паляне,
Крывічы і смаляне...

Беларусь Пасталітая,
Ты крывёю палітая
Ляшукоў і палянаў,
Крывічоў і смалянаў...

Беларусь Паспалітая,
Святым Духам спавітая,
Божым дарам адорана,
Вечным Небам азорана...

Беларусь Паспалітая!

У продкаў волі не было
Здабыць сапраўдную свабоду.
Калі вакол усё гуло,
Яны цішэлі год ад году...

Але не моцны генны сон,
Жыццё не вечнае ў няволі!
І ні кайданы, ні праклён
Пакоры не даюць ніколі...

У час нягод, у час вайны
Лютуюць гены ў нашых жылах!..
Так нараджаюцца яны –
Нашчадкі з веліччу і сілай...

І бураць змрочныя мury,
Пабудаваныя царамі...
Мы спалі, брацця! Да пары.
Ачнуліся. Што будзе з намі?

Славянства...
Якое святло!
Славянства...
Якое балота!
Жыццё – як спрадвечная слота...
А сонечна рэдка было.

Зноў нехта ківае на Лёс,
На прадвызначэнне нябёсаў.
Ды што нам да Бога, да Лёсу,
Калі гэтак волка ад слёз!

Славянства...
Стыхія слязы,
Крыві ды гарачага поту...
Славянства!
Разгул і работа,
Жывучая прага лазы...

Славянства...
Якая душа
Ў стыхіі такой выпявае!
І плача яна, і спявае
Пад ценом мяча і крыжа.

Славянства...
Якое святло!
Славянства...
Якое балота!
Мы ў распачы! Што будзе потым?
Няўжо што й спрадвеку было?..

Мы, славяне,
Між сабой паладзім –
Беларус, расеец, маларос...
Калі трэба –
У застолле сядзем,
Разам зрушым непадатны воз.

Кожны ж хоча
Быць самім сабою,
Роўным паміж роўных
Хоча быць...
І не будзе крыўдай і маною
Кожнаму па розуму і жыць!

Раз браты –
Дык трэба і па-брацку
Гаспадарку-спадчыну дзяліць.
Не дзяліцца ж –
Не па-гаспадарску,
Не па-людску,
Не па-боску жыць.

ГОД 1514

Над рэчкай Крапіўнай
Асотна, крапіўна...
І блытае ногі іржавы былёнэг...
Тут кроў булькатала,
Як пеннае піва,
І брат, бы ў папойцы,
На брата тут лёг.
Але не папойка
Была тут, а бойка,
Смяртэльная бойка
Славянскіх братоў.
Літоўскае войска
Трымалася стойка,
Маскоўскаму войску
Зламала астоў.

Скрушылі ліцвіны
Захопнікаў хіжых...
Як брат – то будзь братам,
Не лезь напралом!
Ты, рэчка пад Воршаю,
Не вінавата,
Што братам валодала зло.
А зло там пануе,
Дзе дух слабы чуе,
Дзе волі і праўды няма.
Дух добры і вольны
Ўсё злое карчуе...
Дарма, браце, злішся,
Дарма!

Кастрычнік...
Колькі будзем славіць
Яго замест Сакавіка!?
Люцыпар балъ свой
Спраўна правіць –
Бурліць крывавае рака...

Кастрычнік...
Лісце пунсавее.
Вакол – іржавы суходол...
Ужо і сівер злосна вее,
Рака зацягваецца льдом.

Да веснавея – як да неба.
А замест манны –
Першы снег...
І ўсё ж чакаць вясну
Нам трэба
І Суд жахлівы --
Па вясне

Святло нясу. Няяркае няхай...
Яно, я веру, будзе разгарацца.
Яшчэ ў тумане мой знямелы край...
Я ж не магу, каб ім не захапляцца.

Святло душы, зямлі маёй святло...
У іх адно паходжанне і ззянне.
Хачу, каб светла ў нас саміх было
І ў ноч, і пад залевай, і ў тумане...

Тады не страшны і віхуры нам,
І чорнае скляпенне сутарэнняў...
І светла будзе дочкам і сынам,
І ўсім наступным слаўным пакаленням.

Не, не проста наіўна
Вымольваць у Бога
Шчасце,
Пспех,
Багацце і шык...

Гэта грэх
Так хацець,
Так жадаць сабе многа...
О грахоўны жаданняў ускрык!

Як гатовыя мы
Ў гэты міг прагавіты
Ненавідзець
І беднасць,
І тлум...
Гэта грэх –
Над святой насміхацца малітвай!
Гэта зло –
Так падыгрываць злу!

ТРЫАДЗІНСТВА

Сумленне,
Свядомасць,
Свабода –
Всоь Троіца Ісціны!
Нам,
Каб быць векавечным народам,
Заўсёды патрэбна Яна

Мацнеем таму
Год ад году,
Што проста не бавім мы час...
Сумленне,
Свядомасць,
Свабода...
Жыве трыадзінства між нас!

Прыйсці і пакахаць,
І заповіт пакінуць –
Такое крэда ў нас
І місія, чын.
Аддана зберагаць Айчыну
І жанчыну –
Святая прастата
Ўсіх грэшнікаў-мужчын.

На той зямной вярсце,
Пакутнай і апошняй,
Якая кожны міг
І крок наш сцеражэ,
Няхай квітнее сад,
А не чарнее пожня,
І душы хай ляцяць
Бязгрэшныя вышэй!

Каб навучыцца жыць, любіць,
як продкі,
Патрэбна ўсё наноснае забыць
І там, як продкі, думаць, гаварыць —
І ўсё наноснае сплыве з паводкай.

Нішто чужое памяць не кране
М сжрца наша гэтак не ўсхвалюе...
Наноснае жыцця нам не ўсталюе.
Каб жыць як след —
чужому скажам “не!”

Няхай язык адсохне ў круцяля,
Які змала шальмуе продкаў мову!
Далоў хлусоў! І справы іх, і словы
Забудзе заўтра ж родная зямля.

Узыдзе Слава, Гонар усплыве,
Калі сплывуць і бруд увесь, і пена...
І стане наша Беларусь нятленнай...
Пакуль жа, дзякуй Богу, што жыве.

Народ перш чым страчвае мову –
Сумленне губляе сваё.
А потым...
А потым умомант
Злятае на баль вараннё.

Над мёртвай, смярдзючай “святыняй”
Шчэ доўга кружыцца яму...
Зямля Курапат і Хатыняў,
Каму аддаешся, чаму?

Няхай будзе злыдзень пракляты,
Які распладзіў вараннё!
Басяк, перш чым страчвае хату,
Сумленне губляе сваё.

Жонцы Марыі

“На Беларусі – адны Марусі”, --
Аднойчы жартам казалі мне.
Каб не было ў мяне Беларусі,
Дык і цябе не было б у мяне.

Я ў гэта шчыра, наіўна веру,
З табою сціплы дзялю наіў...
Тваіх вачэй самавіты неруш
Не раз мой стомлены дух гаіў.

Хіба дарэчы нам жыць у скрусе,
Калі ёсць мы, ёсць у нас Беларусь?
На Беларусі – адны Марусі...
А ты адзіная між Марусь!

ЖЫВІ, БЕЛАРУСЬ!

Змяняе зару
Пахмурны мой дзень
І зноў даганяе зару...
Жыве Беларусь
У сэрцах людзей.
Жыві і квітней, Беларусь!

Не гасне зара,
Займаецца дзень.
Вітаюць нашчадкі зару.
Святая пара!
У сэрцах людзей
Світае, жыве Беларусь.

На вечнай зямлі
Нявечны мой след,
Дзе прашчураў стлелі сляды...
Чаму мы прыйшлі
На наш белы свет?
Каб жыць Беларусі заўжды!

ЗМЕСТ

<i>Любіць Гасподзь пакутнікаў</i>	3
***Адным жаданнем я гару...	6
***Каму далёка, каму блізка...	7
***Не прымаю цябе...	9
***Абрушыць гмах...	10
Пазняк і Беларусь	11
Апостал	13
Любіць Бог Беларусь	14
Беларускія мужыкі	16
***Гэй спадару!..	17
Пра фермерства	18
***Беларусаў завуць «ліцвінамі»...	19
Усходнікі	20
***Авечкам трэба пастухі...	21
***Ідэа-лагічныя чары...	22
***Беларусь Паспалітая...	23
**У продкаў волі не было...	24
***Славянства...	25
***Мы, славяне...	26
Год 1514	27
***Кастрычнік...	28
***Святло нясу...	29
***Не, не проста...	30
Трыадзінства	31
***Прыйсці і пакахаць...	32
***Каб навучыцца жыць...	33

***Народ перш чым страчвае мову... 34

*** «На Беларусі -- адны Марусі»... 35

Жыві, Беларусь! 36

Літаратурна-мастацкае выданне

Трафімчук Мікалай Мікалаевіч
Любіць Бог Беларусь
Вершы

Рэдактар на грамадскіх пачатках В. К. Гардзей
Мастацкі рэдактар Г. С. Шаўцоў
Карэктар М. П. Трафімчук

Здадзена ў набор 10.09.1995. падпісана да друку 20.01. 1996. Фар-
мат 60X84 1/16. Папера афсетная. Афсетны друк. Ум. друк. арк.
1,25. Тыраж 500 экз. Заказ 103.

Творчая фірма “Тэмікс”. ЛВ № 991. 220141, г. Мінск, вул Шугаева,
17-33. Друкарня ІПП Міністэрства эканомікі Рэспублікі Беларусь.
220004, Мінск, пр. Машэрава, 23.